

Suvestinė redakcija nuo 2022-03-30

Įsakymas paskelbtas: Žin. 2009, Nr. [104-4365](#), i. k. 109301MISAK00D1-491

Nauja redakcija nuo 2022-03-30:

Nr. [D1-82](#), 2022-03-29, paskelbta TAR 2022-03-29, i. k. 2022-06165

LIETUVOS RESPUBLIKOS APLINKOS MINISTRAS

ĮSAKYMAS

**DĖL PASIŪLYMŲ DĖL SAUGOMŲ TERITORIJŲ STEIGIMO, JŲ RIBŲ KEITIMO
TEIKIMO IR NAGRINĖJIMO TVARKOS APRAŠO PATVIRTINIMO**

2009 m. rugpjūčio 26 d. Nr. D1-491

Vilnius

Vadovaudamasis Lietuvos Respublikos saugomų teritorijų įstatymo 23 straipsnio 9 dalimi ir Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2017 m. liepos 12 d. nutarimo Nr. 597 „Dėl įgaliojimų suteikimo įgyvendinant Lietuvos Respublikos saugomų teritorijų įstatymą“ 1.5 punktu,

t v i r t i n u Pasiūlymų dėl saugomų teritorijų steigimo, jų ribų keitimo teikimo ir nagrinėjimo tvarkos aprašą (pridedama).

APLINKOS MINISTRAS

GEDIMINAS KAZLAUSKAS

PATVIRTINTA

Lietuvos Respublikos aplinkos ministro
2009 m. rugpjūčio 26 d. įsakymu Nr. D1-491
(Lietuvos Respublikos aplinkos ministro
2022 m. kovo 29 d. įsakymo Nr. D1-82
redakcija)

PASIŪLYMŲ DĖL SAUGOMŲ TERITORIJŲ STEIGIMO, JŲ RIBŲ KEITIMO TEIKIMO IR NAGRINĖJIMO TVARKOS APRAŠAS

I SKYRIUS BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Pasiūlymų dėl saugomų teritorijų steigimo, jų ribų keitimo teikimo ir nagrinėjimo tvarkos aprašas (toliau – Tvarkos aprašas) nustato reikalavimus savivaldybių institucijų, nevyriausybinių organizacijų, kitų juridinių ir fizinių asmenų teikiamiems pasiūlymams dėl rezervatų, valstybinių parkų, draustinių, biosferos stebėsenos (monitoringo) teritorijų, atkuriamųjų ir genetinių sklypų (toliau – saugomos teritorijos) steigimo, jų ribų keitimo, kai tokios turi būti nustatomos pagal teisės aktus, gamtos paveldo objektų paskelbimo saugomais, taip pat pateiktų pasiūlymų nagrinėjimo procedūras.

2. Tvarkos aprašas netaikomas:

2.1. kai nevyriausybinės organizacijos, fiziniai ir juridiniai asmenys teikia pasiūlymus dėl rengiamų saugomų teritorijų specialiųjų planų svarstymo su visuomene metu. Šie pasiūlymai teikiami ir nagrinėjami vadovaujantis Teritorijų planavimo dokumentų projektų svarstymo su visuomene nuostatais, patvirtintais Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1996 m. rugsėjo 18 d. nutarimu Nr. 1079 „Dėl Visuomenės dalyvavimo teritorijų planavimo procese nuostatų patvirtinimo“ (toliau – Visuomenės dalyvavimo teritorijų planavimo procese nuostatai);

2.2. kai planuojama steigti konkrečias saugomas teritorijas, numatytas ne žemesnio kaip savivaldybės lygmens kompleksinio teritorijų planavimo dokumentuose, strateginio planavimo dokumentuose;

2.3. teikiant ir nagrinėjant pasiūlymus dėl kultūrinių rezervatų (rezervatų-muziejų), kultūrinių draustinių, istorinių valstybinių parkų steigimo.

3. Fizinių ir juridinių asmenų pasiūlymai nenagrinėjami, jei pasiūlymas pateikiamas nepaėjęs 3 metams, kai pakeisti saugomos teritorijos planavimo dokumentai ir šių asmenų pasiūlymai išnagrinėti pagal Visuomenės dalyvavimo teritorijų planavimo procese nuostatus, jeigu nekeičiama teritorijos vystymo koncepcija (jei ji buvo rengta), saugomos teritorijos vystymo prioritetai, apsaugos ir tvarkymo kryptys.

4. Teikiant pasiūlymus dėl saugomos teritorijos steigimo, jos ribų keitimo, gamtos paveldo objekto paskelbimo saugomu, vadovaujamas Saugomų teritorijų (išskyrus kultūrinius rezervatus (rezervatus-muziejus), kultūrinius draustinius, istorinius valstybinius parkus) steigimo kriterijais, patvirtintais Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2020 m. gruodžio 3 d. įsakymu Nr. D1-736 įsakymu „Dėl Saugomų teritorijų (išskyrus kultūrinius rezervatus (rezervatus-muziejus), kultūrinius draustinius, istorinius valstybinius parkus) steigimo kriterijų patvirtinimo“ (toliau – Steigimo kriterijai).

5. Tvarkos apraše vartojamos sąvokos suprantamos kaip jos apibrėžtos Lietuvos Respublikos saugomų teritorijų įstatyme.

II SKYRIUS

PASIŪLYMAS DĖL SAUGOMOS TERITORIJOS STEIGIMO, JOS RIBŲ KEITIMO

6. Savivaldybių institucijos, nevyriausybinės organizacijos, fiziniai ir juridiniai asmenys

(toliau – pasiūlymų teikėjai) pasiūlymą dėl saugomos teritorijos steigimo, jos ribų keitimo, gamtos paveldo objekto paskelbimo saugomu (toliau – pasiūlymas) teikia Valstybinei saugomų teritorijų tarnybai prie Aplinkos ministerijos (toliau – Tarnyba) tiesiogiai, paštu arba elektroniniu būdu. Pasiūlymą dėl savivaldybės draustinio steigimo, ribų keitimo, gamtos paveldo objekto paskelbimo savivaldybės saugomu pasiūlymų teikėjai teikia savivaldybės administracijos direktoriui.

7. Pasiūlyme nurodoma:

7.1. juridinio asmens pavadinimas, teisinė forma, kodas, buveinė arba fizinio asmens vardas, pavardė, adresas;

7.2. pagrindinė informacija apie teritoriją, su kuria susijęs pasiūlymas:

7.2.1. savivaldybė, seniūnija, teritorijos schema (ne mažesniu kaip 1:10 000 masteliu), kurioje pažymima esama ir (ar) siūloma saugoma teritorija, jos ribos, gamtos vertybės, kita svarbi informacija;

7.2.2. pasiūlymo pagrindimas pagal Steigimo kriterijus;

7.2.3. žemės sklypų nuosavybės forma (formos), informacija apie žemės savininkų ir valdytojų skaičių, vyraujančią žemės sklypų dydį;

7.2.4. veikla, daranti žalą gamtos vertybėms, vietovėms ar galinti joms pakenkti ir todėl reikia ją nutraukti ar apriboti, arba planuojama veikla, dėl kurios siūloma keisti saugomos teritorijos ribas;

7.3. kokio tipo ir ploto naują saugomą teritoriją siūloma steigti arba kaip keisti esamos saugomos teritorijos ribas. Pasiūlymai dėl ribų keitimo pateikiami 7.2.1 papunktyje nurodytoje schemoje.

8. Pagrindžiant atitiktį Steigimo kriterijams, pasiūlyme teikiama vertybių lokalizacija pažymima 7.2.1 papunktyje nurodytoje schemoje:

8.1. unikalūs ir (ar) tipiški gamtiniai ir (ar) kultūriniai kraštovaizdžiai;

8.2. unikalios žemės gelmių struktūros, atodangos, riedulynai, uolienų ar fosilijų kompleksai, kiti geologiniai objektai;

8.3. unikalios (išskirtinės vertės) ir (ar) tipiškos reljefo formos ar jų kompleksai (pvz., kalvos, gūbriai, upių slėniai, senslėniai, dubakloniai, raguvos ar raguvynai, žemyninės kopos ar jų kompleksai, kiti geomorfologiniai dariniai);

8.4. unikalūs ir (ar) tipiški hidrografinio tinklo elementai (pvz., ežerai ar jų dalys, natūralių upių ruožai);

8.5. rūšys, įrašytos į Lietuvos Respublikos saugomų gyvūnų, augalų ir grybų rūšių sąrašą, patvirtintą Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2003 m. spalio 13 d. įsakymu Nr. 504 „Dėl Lietuvos Respublikos saugomų gyvūnų, augalų ir grybų rūšių sąrašo patvirtinimo“, augalų bendrijos, įrašytos į Augalų bendrijų raudonosios knygos sąrašą, patvirtintą Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 1998 m. lapkričio 30 d. įsakymu Nr. 237 „Dėl Augalų bendrijų raudonosios knygos sąrašo patvirtinimo“;

8.6. rūšys ir buveinės, dėl kurių teritorija atitinka paukščių apsaugai svarbių teritorijų atrankos kriterijus, patvirtintus Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2008 m. liepos 2 d. įsakymu Nr. D1-358 „Dėl Paukščių apsaugai svarbių teritorijų atrankos kriterijų patvirtinimo“ ir (ar) buveinių apsaugai svarbių teritorijų atrankos kriterijus, nustatytus Buveinių apsaugai svarbių teritorijų atrankos tvarkos apraše, patvirtintame Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2001 m. balandžio 20 d. įsakymu Nr. 219 „Dėl Buveinių apsaugai svarbių teritorijų atrankos tvarkos aprašo patvirtinimo“;

8.7. ypatybės, dėl kurių teritorija yra svarbi įgyvendinant Konvencijos dėl pelkių, turinčių tarptautinę reikšmę, ypač vandens ir pelkių paukščių apsaugai, Europos laukinės gamtos ir gamtinės aplinkos apsaugos konvencijos, Migruojančių laukinių gyvūnų rūšių išsaugojimo konvencijos nuostatas;

8.8. kitos ypatybės, atitinkančios Saugomų teritorijų įstatyme nustatytus saugomos teritorijos steigimo tikslus.

9. Pasiūlymas dėl saugomos teritorijos steigimo, jos ribų keitimo turi būti pagrįstas tyrimų ar stebėsenos išvadomis, ekspertų vertinimu, nustatytais apsaugos tikslais, kitais viešai prieinamais duomenimis. Turi būti nurodomi tyrėjai, jų taikyti metodai, ar išvadų, vertinimų duomenys, jų šaltiniai. Jeigu tyrimų rezultatai skelbti, nurodyti, kur publikuoti. Jeigu, vadovaujantis Steigimo

kriterijais, nustatant gamtos objekto vertingumo lygmenį taikomas svarbumo kriterijus (išskyrus nustatant objekto pažintinę ir estetinę reikšmę), pasiūlymo teikėjai gamtos objekto vertingumą turi pagrįsti tyrimų išvadomis.

10. Atsižvelgiant į tai, kad gamtiniai rezervatai, atkuriamieji ir genetiniai sklypai gali būti steigiami tik valstybinėje žemėje, pasiūlyme steigti šias saugomas teritorijas ar keisti jų ribas turi būti pateikta informacija apie žemės nuosavybę ir privačios žemės išpirkimo poreikį.

11. Pasiūlyme steigti gamtinį rezervatą ar keisti jo ribas turi būti pagrįsta, kodėl gamtos vertybėms, vietovėms išsaugoti būtina visiškai nutraukti ūkinę veiklą.

III SKYRIUS PASIŪLYMŲ NAGRINĖJIMAS

12. Pasiūlymų dėl saugomų teritorijų, dėl kurių įsteigimo ar ribų keitimo sprendimą priima valstybės institucijos, nagrinėjimą organizuoja Tarnyba. Pasiūlymus dėl savivaldybės draustinio steigimo, jo ribų keitimo, gamtos objekto paskelbimo savivaldybės saugomu gamtos paveldo objektu nagrinėja ir sprendimą priima savivaldybė vadovaudamasi Steigimo kriterijais.

13. Gavusi pasiūlymą, Tarnyba įvertina, ar pateiktuose dokumentuose pateikiama informacija atitinka Tvarkos apraše keliamus reikalavimus.

14. Tarnyba, įvertinusi pasiūlymą ir nustačiusi, kad pasiūlymas prieštarauja Tvarkos aprašo 2 punkto reikalavimams, pasiūlymo nenagrinėja ir per 5 darbo dienas nuo pasiūlymo gavimo dienos apie tai raštu informuoja pasiūlymo teikėją.

15. Tarnyba, nustačiusi, kad pasiūlymas neatitinka Tvarkos aprašo 7–11 punktų reikalavimų, trūkstamos informacijos neturi arba negali gauti teisės aktų nustatyta tvarka iš kitų institucijų, per 5 darbo dienas nuo pasiūlymo gavimo dienos raštu paprašo pasiūlymo teikėjo pateikti trūkstamą informaciją. Tarnyba rašte nustato terminą pateikti šią informaciją ar trūkumams pašalinti.

16. Jeigu per nustatytą terminą trūkstama informacija nepateikiama, pasiūlymas nebenagrinėjamas. Dokumentų originalai grąžinami pasiūlymo teikėjui tokiu būdu, koku pasiūlymas gautas, ir nurodoma grąžinimo priežastis. Tarnyba pasilieka pasiūlymo ir gautų dokumentų kopijas.

17. Jeigu pasiūlymas atitinka Tvarkos aprašo 7–11 punktuose keliamus reikalavimus, trūkstamą informaciją gali gauti arba ja disponuoja Tarnyba, Tarnyba vertina pateiktą informaciją.

18. Tarnybos specialistai tikrina pasiūlymo informacijos išsamumą. Prireikus Tarnyba kviečia atitinkamų sričių ekspertus, kurie pagal kompetenciją išnagrinėja pasiūlymą ir pateikia išvadą. Tarnybos specialistai ir (ar) ekspertai įvertina objekto, vietovės atitiktį pasiūlyme nurodytai informacijai pagal Aprašo 7.2.2 ir 7.2.4 papunkčius, 8, 9 ir 11 punktus, parengia preliminarą informaciją apie saugomos teritorijos steigimo procedūroms reikalingą finansavimą ir preliminarūs terminus įgyvendinti pasiūlymą.

19. Dėl svarstomo pasiūlymo specialistai parengia Tarnybos direktoriaus sprendimo, kuriuo pritaria arba nepritaria pasiūlymui, projektą. Sprendimo projektas ne mažiau kaip 10 darbo dienų iki jo priėmimo dienos turi būti skelbiamas Tarnybos interneto svetainėje.

20. Tarnybos direktoriaus sprendimas per 3 darbo dienas nuo sprendimo priėmimo dienos paskelbiamas Tarnybos svetainėje. Sprendimo kopija išsiunčiama Aplinkos ministerijai ir pasiūlymo teikėjui, nurodant sprendimo apskundimo tvarką.

21. Priėmus teigiamą sprendimą dėl gauto pasiūlymo, teisės aktų nustatyta tvarka vykdomos sprendimo įgyvendinimo procedūros.

22. Tarnybos direktoriaus sprendimas gali būti skundžiamas Lietuvos Respublikos ikiteisminio administracinių ginčų nagrinėjimo tvarkos įstatymo nustatyta tvarka Lietuvos administracinių ginčų komisijai arba Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo nustatyta tvarka Vilniaus apygardos administraciniam teismui.

Pakeitimai:

1.

Lietuvos Respublikos aplinkos ministerija, Įsakymas

Nr. [D1-332](#), 2010-04-23, Žin., 2010, Nr. 49-2413 (2010-04-29), i. k. 110301MISAK00D1-332

Dėl Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2009 m. rugpjūčio 26 d. įsakymo Nr. D1-491 "Dėl Nevalstybinių organizacijų, kitų juridinių ir fizinių asmenų pasiūlymų dėl saugomų teritorijų steigimo, jų ribų ir apsaugos režimo pakeitimo teikimo ir nagrinėjimo tvarkos aprašo patvirtinimo" pakeitimo

2.

Lietuvos Respublikos aplinkos ministerija, Įsakymas

Nr. [D1-716](#), 2011-09-16, Žin., 2011, Nr. 115-5425 (2011-09-22), i. k. 111301MISAK00D1-716

Dėl Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2009 m. rugpjūčio 26 d. įsakymo Nr. D1-491 "Dėl Nevalstybinių organizacijų, kitų juridinių ir fizinių asmenų pasiūlymų dėl saugomų teritorijų steigimo, jų ribų ir apsaugos režimo pakeitimo teikimo ir nagrinėjimo tvarkos aprašo patvirtinimo" pakeitimo

3.

Lietuvos Respublikos aplinkos ministerija, Įsakymas

Nr. [D1-85](#), 2013-01-31, Žin., 2013, Nr. 14-690 (2013-02-07), i. k. 113301MISAK00D1-85

Dėl Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2009 m. rugpjūčio 26 d. įsakymo Nr. D1-491 "Dėl Nevalstybinių organizacijų, kitų juridinių ir fizinių asmenų pasiūlymų dėl saugomų teritorijų steigimo, jų ribų ir apsaugos režimo pakeitimo teikimo ir nagrinėjimo tvarkos aprašo patvirtinimo" pakeitimo

4.

Lietuvos Respublikos aplinkos ministerija, Įsakymas

Nr. [D1-9](#), 2015-01-08, paskelbta TAR 2015-01-08, i. k. 2015-00343

Dėl Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2009 m. rugpjūčio 26 d. įsakymo Nr. D1-491 „Dėl Nevalstybinių organizacijų, kitų juridinių ir fizinių asmenų pasiūlymų dėl saugomų teritorijų steigimo, jų ribų ir apsaugos režimo pakeitimo teikimo ir nagrinėjimo tvarkos aprašo patvirtinimo“ pakeitimo

5.

Lietuvos Respublikos aplinkos ministerija, Įsakymas

Nr. [D1-486](#), 2017-06-05, paskelbta TAR 2017-06-06, i. k. 2017-09580

Dėl Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2009 m. rugpjūčio 26 d. įsakymo Nr. D1-491 „Dėl Nevalstybinių organizacijų, kitų juridinių ir fizinių asmenų pasiūlymų dėl saugomų teritorijų steigimo, jų ribų ir apsaugos režimo pakeitimo teikimo ir nagrinėjimo tvarkos aprašo patvirtinimo“ pakeitimo

6.

Lietuvos Respublikos aplinkos ministerija, Įsakymas

Nr. [D1-217](#), 2018-03-21, paskelbta TAR 2018-03-30, i. k. 2018-04924

Dėl Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2009 m. rugpjūčio 26 d. įsakymo Nr. D1-491 „Dėl Pasiūlymų dėl saugomų teritorijų steigimo, jų ribų keitimo teikimo ir nagrinėjimo tvarkos aprašo ir Pasiūlymų dėl saugomų teritorijų steigimo, jų ribų keitimo nagrinėjimo komisijos sudarymo patvirtinimo“ pakeitimo

7.

Lietuvos Respublikos aplinkos ministerija, Įsakymas

Nr. [D1-157](#), 2019-03-19, paskelbta TAR 2019-03-19, i. k. 2019-04290

Dėl Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2009 m. rugpjūčio 26 d. įsakymo Nr. D1-491 „Dėl Pasiūlymų dėl saugomų teritorijų steigimo, jų ribų keitimo teikimo ir nagrinėjimo tvarkos aprašo ir Pasiūlymų dėl saugomų teritorijų steigimo, jų ribų keitimo nagrinėjimo komisijos sudarymo patvirtinimo“ pakeitimo

8.

Lietuvos Respublikos aplinkos ministerija, Įsakymas

Nr. [D1-737](#), 2020-12-03, paskelbta TAR 2020-12-03, i. k. 2020-26039

Dėl Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2009 m. rugpjūčio 26 d. įsakymo Nr. D1-491 „Dėl Pasiūlymų dėl saugomų teritorijų steigimo, jų ribų keitimo teikimo ir nagrinėjimo tvarkos aprašo ir pasiūlymų dėl saugomų teritorijų steigimo, jų ribų keitimo nagrinėjimo komisijos sudarymo patvirtinimo“ pakeitimo

9.

Lietuvos Respublikos aplinkos ministerija, Įsakymas

Nr. [D1-817](#), 2020-12-22, paskelbta TAR 2020-12-28, i. k. 2020-28659

Dėl Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2009 m. rugpjūčio 26 d. įsakymo Nr. D1-491 „Dėl Pasiūlymų dėl saugomų teritorijų steigimo, jų ribų keitimo teikimo ir nagrinėjimo tvarkos aprašo ir Pasiūlymų dėl saugomų teritorijų steigimo, jų ribų keitimo nagrinėjimo komisijos sudarymo patvirtinimo“ pakeitimo

10.

Lietuvos Respublikos aplinkos ministerija, Įsakymas

Nr. [D1-111](#), 2021-02-25, paskelbta TAR 2021-02-26, i. k. 2021-03713

Dėl Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2009 m. rugpjūčio 26 d. įsakymo Nr. D1-491 „Dėl Pasiūlymų dėl saugomų teritorijų steigimo, jų ribų keitimo teikimo ir nagrinėjimo tvarkos aprašo ir pasiūlymų dėl saugomų teritorijų steigimo, jų ribų keitimo nagrinėjimo komisijos sudarymo patvirtinimo“ pakeitimo

11.

Lietuvos Respublikos aplinkos ministerija, Įsakymas

Nr. [D1-82](#), 2022-03-29, paskelbta TAR 2022-03-29, i. k. 2022-06165

Dėl Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2009 m. rugpjūčio 26 d. įsakymo Nr. D1-491 „Dėl Pasiūlymų dėl saugomų teritorijų steigimo, jų ribų keitimo teikimo ir nagrinėjimo tvarkos aprašo ir Pasiūlymų dėl saugomų teritorijų steigimo, jų ribų keitimo nagrinėjimo komisijos sudarymo patvirtinimo“ pakeitimo